

REDACTIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor
pe 6 luni 10 cor
pe 3 luni 5 cor
pe o lună 2 cor.

Nr. de Duminecă pe un 4 cor.
Pentru România și străinătate pe un
an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28.

INSERȚIUNILE:
de un gh. garsonaj 20 cor
de un gh. deosebit 15 cor
de un gh. deosebit 10 cor
de un gh. deosebit 5 cor

Atât abonații, cât și inserții:
sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru orag și comenzi
scrieri retracate nu se primesc.

Proiectul de adresă către Tron

prezentat în ședința dela 5 Maiu nou, de partidul naționalităților din Dietă.

Majestatea Voastră Imperială și Regală Apostolică!

Imprejurările noastre critice parlamentare au determinat pe Majestatea Voastră, să disolvați la 4 Ianuarie 1905 Dieta convocată pe anul 1901—1906 și prin escrierea a noii alegeri să faceți încercare în direcțiunea, a da posibilitate publicului alegător a-și manifesta părerea privitor la chestiunile însemnate politice și de drept public aruncate la suprafață.

În viața unui stat parlamentar, e la tot cazul un simptom îngrijitor, ca validitatea voinței majorității parlamentare și prin aceasta activitatea Dietei, minoritatea să se silască conștiu, cu ori-ce preț a o zădărnici și nu poate suferi îndoială, că judecarea astorfel de cazuri aparțin tribunalului națiunii, care națiune, dacă este stăpâna propriei sale voințe, își și știe validita verdictul.

Față de acea așteptare a Majestații Voastre, ca alegerile orînduite să restituie ordinea parlamentară distrusă și să redea capacitatea de muncă a Dietei, noi, — și aceasta o mărturisim cu regret — speranțe din capul locului n'am legat. Îngrijirea noastră a și fost verificată de împrejurările ce-au urmat.

După părerea noastră adică, aceasta acută criza a vieții constituționale a patriei noastre, numai prin sanarea radicală a boalei ar fi putut primi soluție definitivă, cu alte cuvinte dacă la întrebarea pusă de Majestatea Voastră, nu numai o parte minusculă a națiunii, o fracțiune privilegiată, ci națiunii politice maghiare întregi i-s'ar fi dat mod pentru manifestarea voinței sale. Pentru-că, până când la alegerile dietale avea o a cincia parte a națiunii își poate rosti voința, este imposibil a împedea, ca ori-care minoritate parlamentară, fie din interes de partid, fie eventual din curată convingere, să nu se provoace la aceea, că majoritatea covârșitoare a națiunii, și mai ales partea exclusă dela exercitarea drepturilor constituționale nu aprobă direcția politică a majorității parlamentare; ba poate să se ivească și cazul, ca minoritatea parlamentară cu drept a putut susține despre sine, că de fapt dânsa este depozitara voinței majorității națiunii.

Din contră, dacă majoritatea parlamentară, se poate provoca pe temeiul votului universal la adevărata voință națională, liber manifestată, atunci cade legitimitatea morală a obstrucțiunii. Este convingerea noastră intimă, că aceasta latentă gravă boală, numai așa se poate sana, dacă în spiritul nefalsificat al legilor fundamentale din 1848 și 1867/8 pe toate liniile vieții constituționale fără nici o privire la interesele de rasă și de clasă, totalității națiunii și pe lângă luare în conziderare a intereselor statului ungar alcătuit și susținut de aceasta totalitate, se

câștigă valoare absolută și necondiționată principiului fundamental, în sensul căruia toți locuitorii Ungariei, fără osebite de naționalitate sunt membrii egali îndreptați ai națiunii politice maghiare unitare și indivisibile.

Ne doare mult, că tocmai acum, înainte de a fi intrat sanarea acestei, precum și a altor boale interne a vieții noastre constituționale, s'au ivit la suprafață astfel de chestiuni, cari ating vital situația economică și de drept public a patriei noastre față de Austria și rezolvarea căror chestiuni reclamă o judecată calmă și circumspectă. Învățăminte amare a grelelor vremuri, au putut pe fiecare convinge că din punctul de vedere al intereselor reciproce între cele două state ale Monarhiei, legăturile de alianță înscrise în 1867 cari trec peste uniunea personală, numai atunci pot conta la stabilitate, dacă în ambele părți se sprijinesc pe majoritatea reprezentanței firești a popoarelor. Închinându-ne înaintea admonițiunilor istorice a ultimelor trei decenii, dorim, că în astfel de chestiuni importante națiunea politică maghiară în totalitatea ei să-și exprime voința și să se dărime acele ziduri despărțitoare, cari durere, s'au susținut până în ziua de azi într-o mică parte privilegiată înzestrată cu drepturi constituționale și între partea preponderantă, înzestrată numai cu datorințele contribuției de dare și de sânge.

Cu sinceritatea datorită Majestații Voastre trebuie să declarăm, că atunci când din cele aproape 20 milioane de locuitori ai țării, abia un milion este numărul acelor, cari sunt investiți cu dreptul electoral, noi, corpurile legiuitoare actuale, fără oare-care nemodestie nu putem afirma despre noi, că am reprezenta totalitatea locuitorilor țării. În urma manciții legii noastre electorale cât și în urma împărțirii tendențioase a cercurilor electorale, a abuzurilor și a siluirilor ce în măsură mare tot se mai comit și acum la alegeri cea mai mare parte a locuitorilor țării nu este reprezentată prin corpurile legiuitoare.

La aceasta se mai adaugă stabilirea de multe-ori tendențioasă și arbitrară a censului de dare și în sfârșit acea stare în adevăr detestabilă, că aceeași țară are două sisteme electorale: pentru-că altul e sistemul electoral pentru Ungaria proprie și iarăși altul pentru părțile ardelenale ale Ungariei. Aceste detestabile stări au îngreunat, respective au făcut total imposibilă participarea la viața parlamentară a naționalităților nemaghiare, deopotrivă credincioase țării și naționalității lor, siluindu-i la pasivitate politică.

Purcezând din principiul egalității de drepturi, e cu totul îndreptățită pretenziunea, ca fiecărui cetățean al țării să i-se dea dreptul de alegere, fără osebite de naționalitate. Prin urmare, cu marea majoritate a țării împreună, dorim sufragiul universal și arundarea dreaptă a cercurilor electorale, fără nici o privire la interese speciale ori separatistice. O cerem asta cu atât mai ales, pentru-că la ultimele alegeri națiunea a distins cu încrederea-i tocmai pe acelea partide, cari în privința sufragiului universal au făcut promisiuni obligatoare. Noi considerăm încrederea poporului de un astfel de capital moral, în cât călcarea sub ori-ce titlu bine sunător a făgăduinței făcute, o ținem de un păcat neiertat atât din punctul de vedere al moralei politice cât și din cel al cuviinței politice.

Împărtașirea necondiționată a fiecărui membru al națiunii politice, împărtașire bazată pe egalitatea drepturilor și de aceea e inevitabilă, fiind că e adevăr nerăsturnabil, că ori-ce restricțiune, care pe motivul libertății publice se aplică din interese de rasă și clasă, a devenit pedică în dezvoltarea adevăratei libertăți constituționale chiar și pentru rassa maghiară. Dovadă e împrejuraarea, că dela transacția din 1867 guvernele formate din partidul majorității parlamentare împotriva continuei afirmări a liberalismului, n'au găsit pedeci nici în legile sancționate, când era vorba de călcarea și restringerea libertății publice. Dreptul de asociare și adunare n'a fost pus în lege în mod intenționat și exercitarea astor drepturi cardinale pentru o mare parte de cetățeni a depins dela bunul plac al guvernelor, prin ceea-ce aceste drepturi au devenit iluzorii. Libertatea cuvântului și a presei, aste două garanțe ale adevăratului constituționalism pentru o mare majoritate a populației au fost scoase din vigoare în țara noastră locuită de popoare ce cinstesc și iubesc libertatea; guvernele de decenii au înșiruit un lanț nesfârșit de procese și prigoniri politice. Dreptul autonom al cetățenilor a fost știrbit în municipii prin înregistrarea în lege a instituției virilștilor și dreptul de candidare dat fișpanilor (prefecților) și fișolgăbiraelor (subprefecților).

Condiția existenței statului de drept e cinstirea legii. Cuprinși de adâncă mâhnire suntem siliți a descoperi Majestații Voastre faptul, că din legile sancționate nu se duc la îndeplinire acelea cari par a fi în contradicție cu interesul rău priceput al rasei, ce se identifică cu statul. Asta procedură față de legi învoalvă în sine simburile unor mari primejdii, fiind-că cinstiștea încrederea cetățenilor în ordinea de stat și sfințenia legii.

Astfel isvor de gravamine r gnicolare e faptul, că în ceea-ce privește egala îndreptărire a naționalităților, paragraful 44 al legii din 1868 adus pe temeiul promisiunilor solemne ale națiunii nu numai, că nu s'a executat și nu se ține sincer și conform intențiunilor legiuitorilor de atunci, ci cu totul tot contrar egalei îndreptăririi a naționalităților majoritatea populației țării e sistematic împedecată în cultivarea și mai departe dezvoltarea naționalității sale. În contradicere cu principiul constituționalismului unei foarte însemnate părți a cetățenilor prin decrete i-s'a luat elementarul drept constituțional, ca prin alcătuirea de partide politice să-și poată desvolta, apăra naționalitatea recunoscută prin lege; s'a adus tesa anti constituțională, că publicarea programelor politice se conde numai după prealabila învoire a puterii executive.

Prin identificarea intereselor statului cu interesele partidei și clasei dominante se susține, că aceste interese ar pretinde, ca puterea executivă să pună pedecă în drumul cultivării și propășirii culturale a poporului în acel fel, că în deosebi decretele și proiectele mai nouă de legi fac aproape imposibilă instrucția poporală în limba maternă. Dispoziția legii, ca statul să susțină pentru cetățenii de ori-ce naționalitate școli, cu limba maternă de propunere deapreptul poruncește guvernelor, ca să întrețină atari școli.

Dar guvernele nu numai nu împlinesc datoria aceasta, dar nu lasă, ca cetățenii nemaghiari chiar cu propriile lor jertfe de bani să se îngrijască de școli cu limba de propunere maternă. Lipsa în parte totală de școli medii (secundare) — și de specialitate, cari ar învăța în limba maternă a elevilor, ne espune, ca cei interesați să-și caute școli cu limba maternă de propunere în străinătate. Drepturile autonome ale bisericilor, drepturi garantate prin legi fundamentale sunt călcate în picioare sub pretextul interesului statului; ear îndreptățirea incontestabilă a bisericilor, ca catechisarea să se facă în limbile oficioase, a fost atacată prin decrete guverniale.

Așișderea în contradicere cu spiritul și dispozițiile festive ale legii din 1868 art. 44 prin preterarea totală a limbilor materne nu numai administrația se îngreunează, suferă însă și justiția. deoare prin aplicarea instituției de interpret se nimicește influința imediată a vorbelor.

Mijlocul cel mai efectiv al siguranței Statului este puterea armată. Considerându-i importanța, este de dorit ca puterea armată ferită de ori-ce frecări de natură politică să servească scopurilor apărării armeei comune a ambelor state. Introducerea serviciului militar de doi ani îl dorește țeara întreagă. Prin instrucțiunea militară mai intensivă anul al treilea de serviciu este ușor de dispensat. Condițiunea prealabilă a succesului unei astfel de instrucțiuni militare în chip rațional este, ca instrucțiunea militară a feciorilor să se facă în limba lor maternă și tocmai din acest motiv în cadrele regimentelor este a se da o importanță mult mai mare, ca până-acum limbii materne a feciorilor. Tot asemenea interesele justiției pretind, ca în judecătura militară acuzatul, să se poată apăra în limba sa maternă.

Una dintre greutățile rezolvirii crizei politice actuale o constituie chestiunea economică. La arangiarea acestei chestiuni este a se lua în deosebită considerațiune faptul, că partea cea mai mare a locuitorilor patriei noastre s'ocupă cu agricultura. La chestiunea vamală și peste tot la rezolvirea aran-

jamentului economic, considerațiunii din domeniul public nu pot fi datatoare de măsură. În aceste chestiuni exclusiv numai interesele economice au să decidă și tocmai în considerarea acestor interese este de dorit că la eventuala despărțire economică de către Austria, numai după crearea condițiunilor prealabile și luarea dispozițiilor pregătitoare să se facă aceasta, ca să nu se pericliteze interesele agrare a populației țării. Interesele materiale sociale și culturale a clasei agronome a claselor miciei industriei și a muncitorilor va trebui să constituie una din preocupările arzătoare a viitoarelor guverne. Reforma legilor de dare pe baza principiului dării progresive, scutirea de contribuțiune a minimumului de existență, tot astfel scoaterea de sub darea indirectă a articlilor indispensabili de alimentare, sunt pretenziuni, a căror rezolvire nu mai suferă amânare.

O serie întreagă de agende asteaptă deci rezolvirea lor și tocmai din cauza aceasta inimile noastre sunt cuprinse de adîncă îngrijorare, văzând că criza politică devenită cronică, stîngenește acum de ani de zile activitatea Dietei.

Datorința isvorită din fidelitate de supuși avem a declara, că actuala Dietă, își va ținea de principală-i problemă, a crea o astfel de reformă parlamentară, care stînd pe baza sufragiului universal, prin arondarea proporționată a cercurilor, prin asigurarea tot mai mult a libertății și curățeniei alegerilor, să facă din reprezentanța națională adevărată depozitară a voinței naționale, fiindcă vindecarea temeinică a boalei parlamentarismului nostru și soluția multumitoare a chestiunilor de drept, public și economice, se poate aștepta numai dela astfel de reprezentanță, care primind mandat dela totalitatea națiunii, va face posibilă reprezentarea tuturor intereselor juste.

Cari de altfel suntem cu omagială susținere

Corpurile legiuitoare din Ungaria, Croația și Slavonia :

Dr. Teodor Mihali, Ioan Russu Șirianu, Aurel Novac, Dr. Aurel Vlad, Dr. Nicolae Comșa, Dr. Ioan Suci, Dr. Stefan C. Pop, Vasile Damian, Dr. Ljubomir Pavlovici, Milan Hodža.

Vorbirea lui dr. T. Mihali.

Di dr. T. Mihali, președintele partidului naționalităților din parlament, a ținut Vineri în 5 Mai următoarea vorbire :

Onorată Dietă! (S'auzim, s'auzim!) Este o înaltă și patriotică dorință, că toate acele partide cari au pricepere pentru interesul obșteșc și toți factorii politici să contribuie ca situației precare și crizei îndelungate care ține d'atîta vreme, să i se pună capăt, ca astfel parlamentul să-și reia activitatea. Tocmai pentru-că noi considerăm aceasta de o patriotică datorie, cu regret trebuie să vedem, că la deslegarea atâtor chestii de drept public și politice venite la ordinea zilei n'am fost consultați. Această înălțurare, cunoscând opinia publică dominantă, nu ni-a surprins. Durere : dar concepțiunile politice actuale sunt așa fel, că ori-ce pas făcut de naționalități pentru apărarea intereselor lor se cuifică drept antipatriotism și tendință de a răsturna statul.

Tocmai de aceea, în numele partidului ce conduc, socot de o datorie a mea către țară, să protestez hotărît contra acuzării nefondate că noi am urmărit ținte sepriatistice

(aprobări între Români) și am propovăd tendențe de răsturnare. Fac aceasta cu mai osebit, cu cât cred tare, că fiecare țătean cinstit trebuie să străduiască pentru integritatea, consolidarea și propășirea patriei (Aprobări. S'auzim, s'auzim! în stînga.) aceea, Onorată Dietă, mă folosesc de întregul prilej, când după un șir întreg de ani de tălăți naționaliști se prezintă aici iarăși un partid, să fac unele enunțări.

Declar, Onor. Dietă, că partidul național va lupta aici nu numai pentru apărarea intereselor speciale, ci va intra pe arenă în chestii de înalt interes general. *Îndeosebi pentru apărarea ideii de egală îndreptățire care susține statul*, în interesul tuturor naționalităților sau popoarelor din țară. Să adică adînc convins, că numai această patriotică activitate a noastră va asigura ființa partidului în Dietă. Cu aceeași sinceritate declarăm însă și aceea, că noi **unitatei statului nu o vedem în unitatea de limbă, care nici nu se poate de altfel realiza** (Mișcare în stînga), *ci în unitatea sentimente isvorite din interesele comune.* să ne însemnăm bine, Onor. Dietă, că pe baza acestui principiu a stat legislațiunea patriei noastre și în trecut și acestui fapt îi poate mulțumi existența de o mie de ani.

Nu pot dar să primesc tendința de a unifica toate neamurile din patrie să fie de aceeași limbă. Asta, după priceperea noastră este o absurditate. (Așa-i, așa! între naționaliști. S'auzim! și sgomot în stînga.) În trecut, îndeosebi în legislațiunile dela 1861—65—68 acest principiu a fost primit și pe baszul se dedese deslegare chestiei naționalităților. (Așa-i! între naționaliști.)

Cu regret trebuie să constatăm însă, că **îndeosebi guvernele liberale ce au urmat dela 1867, au rupt cu desevirșire cu tradițiua și nu numai, că nu respectează legile fundamentale aduse pentru garantarea drepturilor naționalităților, ci mai tîrziu, prin legi noi și prin ordinațiuni ministeriale au scos din vigoare legi, cari garantează dreptele noastre pretensiuni.** (Aprobări între naționaliști.) După cum dovedesc cele întîmplute : de câte ori guvernele au vrut să ajungă la anume ținte, totdeauna s'au provocat la naționalități, prezentându-le drept **numus.** (Sgomot și aprobări în stînga.) Luminos se demonstrează asta și prin cele petrecute adineoară când dnul primministru a imputat coaliției, de ce n'a luat în proiectul de adresă reviziunea legii instrucției. Imputarea asta de altfel nici n'are rost, și e fără basă, deoare-ce noi, naționalitățile nu suntem străini de voința să învățăm unguerește cât se poate și cei cari au nevoie de ea o învățăm chiar bine. Durere numai, că azi s'au dat expresie unor așa tendențe, că în comune locuite de naționalități să se învețe exclusiv unguerește, va să zică să se neglijeze absolut cultivarea limbii noastre materne. Asta se urmărește adică prin proiectul din lege alut Berzeviczy, **ceea-ce însă nu se poate accepta din nici un punct de vedere** (Sgomot în dreapta), și mai puțin din punct de vedere uman și pedagogic (Aprobări între naționalități) Despre asta voi vorbi de altfel mai pe larg, când va veni în discuție.

Mă întorc deci la obiect și deoare-ce vremea e înaintată, voi fi scurt.

Am observat cu regret, că despre chipul de rezolvare al chestiei naționalităților în adresă nu se spune nimic (Sgomot în stînga), și nici despre reforma legii electorale nu se exprimă, după cum e în progra-

„Amul nostru nici după cum au vestit ale-
brilor înainte de alegeri. Și deoare-ce mie
sotilor mei de principiu nu ni s'a dat
să ne dezvoltăm părerile aici în Dietă,
căznesc să presint un proiect de adresă,
după careia vom mai vorbi, dacă va fi
necesitate (S'auzim, s'auzim!)
Dr. T. Mihali a citit apoi proiectul de
adresă:

Deschiderea Sinodului Aradan.

„Serviciul divin. — Deschiderea Sinodului. — Șe-
dinta publică la Seminarul nostru.

Arad, 7 Mai.

Dumineca Tomii a strins frunțășimea in-
telei diecese în Arad: pe cei frunțăși între preoți
umireni; căci în această Duminecă a Tomii se
deschide sinodul diecesan.

Deschiderea sinodului a fost premersă de o
perbă liturghie, la care a pontificat P. Sa Ep.
in Papp, cu strălucită asistență compusă din
Lor Augustin Hamsea, stărușul mănăstirii Ho-
ș-Bodrog și Vasile Mangra, vicarul Orazii-marț
otopopol: Beleş, Popovici, Georgia, Moga Pu-
ru, Lucuța protodiaconul Dr. I. Suciu, diaconii
T. Boiș, Cornel Lazar. În decursul serviciu-
P. S. Sa a hirotonit întru diacon pe tinerul
Popoviciu.

Răspunsurile le-a dat corul seminarial de
conducerea dlui profesor Lugoșan.

După terminarea serviciului divin, de-
putații petrec corporativ pe P. Sa Episcopul
Seminar, unde se țin ședințele sinodului.
Public mult se atasează și când ajungem la
seminar, galeriile sunt deja pline, mai ales
ame.

Deputații sinodali sunt în mare parte
pe față. Lipsesc deputații naționali din Dietă
reținuți de cauza națională — și vre-o
câțiva, cari și-au scuzat absența prin boală.

O inovație plăcută ochiului în inte-
riul sălii. Sala festivă a seminarului reno-
ată și frumos pictată, ear în locul bănci-
lor de pânăci foteluri frumoase și comode
în lemn, ofer comoditate deputaților.

P. S. Sa Episcopul apare la 1 oră în
sala primit cu entuziaste ovatii.

La dreapta P. S. Sa, ia loc: archi-
mandritul Aug. Hamsea, la stânga Vasile
Mangra vicarul Orazii marț.

O masă în dreapta este pentru presă,
la stânga pentru birou.

«Christos a nviat» este salutul cu care
P. S. Sa își începe discursul de deschidere,
coperit la sfârșit cu însuflețite aplauze.

Se citește apoi apelul nominal, la care
răspund ca prezenți următorii deputați:

Dr. Cornel Ardelean, Vasile Bogoi, Augustin
Boțoc, Petru Cimponer, R. R. Giorogar, Dr. Au-
rel Cosma, Ioan Costa, Damian Dragonescu, Ge-
orge Feier, Paul Gavrillette, Ioan Georgia, Vasile
Goldiș, Constantin Gurban, Augustin Hamsea,
Augustin Hamsea, Andreiu Horvath, Dr. Sever Is-
ravnic, Dr. Aurel Lazar, Vasile Mangra, Dr. Ale-
andru Marla, Dr. Valeriu Merin, E. Ia Moga, Dr.
Nicolai Oncu, Dr. Nestor Oprean, Dr. Ioan Papp
Aurel Petrovici, Dr. George Popa, Alexa Popo-
vici, George Popovici, (ref.) Dr. George Popovici,
Vasile Popovici, Dr. Traian Puticiu, Sava Raicu,
Nicolae Roxin, Gerasim Serb, Gerasim Sărb, Pe-
tru Serb, Virgil Tomici, Petru Truța, Emanuil
Ungurean.

P. S. Sa Episcopul: Fiind peste 40 membri
prezenți declar Sinodul de capabil a aduce con-
cluziuni valide. Însărcinez cu conducerea protoco-
lului pe dl Ioan Georgia, vorbitorii pro se vor
adresa la dl Ioan Costa, cei contra la dl V.
Truța.

Înainte de a trece mai departe la ordinea
de zi, împlinesc dlor deputați o tristă datorință,
amintindu-vă, că anul trecut iar ni-a lipsit moartea
a doi buni colegi, de protopopol Ioan Groza jun.
și de George Lazar. Vă rog să dați expresiune
de îndolențelor prin sculara.

Sinodul: Dumnezeu să-i ierte!

P. S. Sa Episcopul citește comisiunile și im-
parte agendele.

Comisiunile sunt următoarele:

1. *Comisiunea sinodală*: Ioan Georgia și Andreiu
Horvat (din cler), Vasile Goldiș, Dr. Vaieri Me-
zin, Dr. Ioan Papp și Ioan Costa (mir ni) notari;
protonotar: Vasile Goldiș.

2. *Comisiunea organizatoare*: Vasile Mangra,
Constantin Gurban, Dr. Iosif Gallu, Nicolae Zigre,
Dr. Nicolai Oncu și Petru Truța.

3. *Comisiunea bisericască*: Augustin Hamsea,
Dr. Ioan Trailesecu, Dr. Nestor Oprean, Dr. George
Popovici, Dr. Gavril Cosma, și Dr. Aurel Lazar.

4. *Comisiunea școlară*: Roman Giorogariu,
Dr. Traian Putici, Dr. George Popa, Emanuil Un-
gureanu, Augustin Boțoc și Paul Gavrillette.

5. *Comisiunea epistolară*: George Popovici
(ref.), Nicolae Roxin, Mihai Veliciu, Sava Raicu,
Damian Dragonescu, și Dr. Ioan Suciu.

6. *Comisiunea petiționară*: Vasile Beleş,
Aurel Petrovici și Dr. Aurel Cozma.

7. *Comisiunea bugetară*: George Feier și
Tit Mărgineanțu.

P. S. Sa Episcopul: Rog pe domniul depu-
tați să se pronunțe, când voesc să ținem proxima
ședință. Țin însă să fac obiecțiunea, dlor deputați,
să facem cât mai multă economie de vreme, căci
suntem săraci...

Dr. Nicolae Oncu: Numai Dumnezeu are!

P. S. Sa Episcopul: Cred că mâine, luni
după amiază la trei ore să ținem ședința proxima.
Se primește.

P. S. Sa ridică apoi ședința la 2 ore.

Multă lume și aleasă ticsise sala cea mare
a seminarului, căci era vorba de a asculta pro-
ducțiunea teologilor și pedagogilor noștri.
Dame, domnișoare și domni se grăbiseră a
aduce obolul lor pe altarul culturii naționale.
Sala era plină mai mult de domnișoare și dame...
primăvară de flori, care de ar fi văzut-o Ovi-
dius din nou ar fi zis poate în mulțimească li-
centă poetică: *spectare veniunt, veniunt, specten-
tur ut ipsae*. Căci întrădevar atâta farmec de
flori frumoase era în sală, că era imposibil să
nu devii poet... Domniul trebuia să se sălășla-
iască în culcuș, pardon în gurgul de dinaintea
sălii cei mari.

Și considerând după mulțimea prea încăr-
catului program în adevăr publicul a trebuit să
rămâna satisfăcut. Satisfacerea își are firește
gradele sale.

Prologul ședinței a fost bine executata cân-
tare a harnicului nostru profesor de cant și ar-
tist Trifa Lugoșan: *Inimere*. Apoi președintele
societății, teologul de curs III. P. Popa în scurte
cuvinte a introdus punctele, ce aveau să ur-
meze.

Eu unul sunt omul impresiilor. Drept
aceea să nu vă supărați, de vă spun, că corul
dlui Lugoșan a întrecut orice așteptare în o
sală cu așa rea acustică. „Spune-mi“, „Fă-mă
Doamne“ compozițiile iubitelui nostru artist, apoi
„Floare floricea“ de *Wahman*, „Frunză verde
foi mărunte“ „Ca la breaza“ etc., compoziții
proprii au fost ca execuție impecabile și nu
putem, decât felicita pe un institut, ce poate
avea și declara de al său profesor pe dl Lu-
goșan. Drept aceea piesele de cor au fost și
punctele de forță ale seratei.

Teologul *Vulpe* ne-a declamat cu sentiment
și dovedind îndestulătoare rutină *Fragment din
Satira III* de M. Eminescu; așezerea n'aveam
decât să laudăm sânguina pedagogilor E. *Drimba*
și G. *Cosma*, cari au delectat numărul public
prin predarea actului II din *Despot Vodă* de
V. Alexandri, ear teologul A. *Bota* a plăcut
mult cu al său *Năitu Viteazul* de T. Speranța.

Între aceste puncte dl P. Popa a ceit
despre *armonia între știință și religieune*, temă
greă, dar din punct de vedere științific slab
executată.

Orchestra societății însă a fost de un nivel
înalt. *Măștrelele reginei*, precum și *Marșul* au
produs furtună de aplauze.

Și publicul... publicul a fost tare număr
și repetă ilustru. Am putut deosebi pe P. S. Sa
Episcopul Ioan Papp, Magn. Sa Vicarul V. *Man-
gra*, familia Dr. *Oncu*, *Raicu*, etc. Provincia ve-
nise aproape toată: domni, dame și domnișoare...
Ș'apoi a fost dans animat în seminar, în sala
festivă.

În fine un prieten mi-a prezentat urmă-
toarea listă:

Doamnele: Ana Adamovici, I. Biriș, Flo-
rica Boțoc, Irina Bogdan, Luiza Barzu, Roza și

I. Borlodan, Irina Cure, Florica Boyact, Iulia
Erdélyi, I. Evuțian, Lucreția Herbay, Sab. Lepa,
C. Lazar, V. Marinescu, Florica Mezei, A. Nă-
daban, L. Nătan, Anuța Nica, George Popovici,
Emil Popovici, Dr. G. Popa, Livia Papp, văd.
Lucreția Perin, Teofania Rănoț, Maria Șeop,
Florica Tomi, Elena Trandafir, Maria Valtner,
Er. Vasilon, Eva Vulpe.

Domnișoarele: Ecaterina și Victoria Alexe,
Emilia Adair ovici, Emilia Barzu, Florica Barna,
Emilia Bogdan, Florica Bonciu, Lucreția Borza,
Valeria Boțoc, Minerva și Felicia Ceonța, Irina
Cure, Iuliana Covac, Sofia Doboșan, Adela
Draulescu, E. și A. Evuțian, Sofia Ionescu, So-
fia Laurensky, Elena Mihulin, V. Murgu, Olga
Mezei, Florica Nisca, Silvia Nădaban, Florica
și Zina Popovici, A. Popovici, C. Papp, Ro-
zalia Papp, C. Rănoț, Elena Stoica, Lucreția
Seliștean, Cristina Șeop, Maria Ungurean, Si-
donia Vulpe.

Raport din Dietă.

Budapesta, 5 Mai 1905.

Ședința de azi promite a fi tot așa de
interesantă, ca cea de ieri. Sunt înscrși să
vorbească pentru primirea proiectului de
adresă 5 inși, ear până la ora 10^{1/2} nu-
încă înscrși nimeni să vorbească. Se afir-
mă însă, că va vorbi Tisza și poate Dániel.
Cum Românii prezintă proiect de adresă
separat, dacă îl vor anunța în ședința de
azi, le și vine rindul, chiar la început, să-l
presinte și să-l susțină.

Pe culcușurile Dietei se vorbește de
altfel că încât privește criza politică, *nu s'a
făcut nimic pentru rezolvarea ei*. Bolgăr Fe-
rencz, vicepreședintele Dietei își exprima
eră temerea, că poate și peste un an situația
să fie tot cea de azi, ear un guvernamen-
tal ne spunea că la clubul liberal se vor-
bea aseară că actualul guvern ar pleca, dar
M. Sa nu-l lasă, neavând pe cine să pună
în loc, căci cu opoziția aliată nu poate
ajunge la înțelegere. Tisza însă vrea cu
orică preț să plece și astfel e probabil, că
actualul guvern va continua să gireze afa-
cerile fără a avea în frunte pe Tisza.

S'au înscrși să ia cuvântul contra pro-
iectului de adresă ai opoziției aliate Dr.
Iszekutz, liberal și din partea Românilor Dr.
T. Mihali, care are la sine proiectul de adre-
să *subscris de cei 10 deputați ai clubului par-
lamentar al naționalităților*.

Ședința se deschide la orele 10^{1/2}.

Preșidează Justh.

Galeriile pline; dintre partide numai di-
sidenți strălucesc prin absență.

După obicinuitele formalități, se intră
în ordinea de zi.

Dr. *Iszekutz* vorbește așa de încet, că
abea se aude. La început se ocupă de re-
lațiunile dintre Croația și Ungaria, spunând
că prin înțelegere și frăție se pot arăngia
afacerile comune dintre ele (aprobări ge-
nerale). Citează o mulțime de §§-I de legi
privitoare la legăturile de drept comun din-
tre Ungaria și Croația.

Zichy Aladár, președintele partidului
poporal, declară în numele aderenților ace-
stui partid, că primește proiectul de adresă.

El primește întâiu, pentru-că ar fi pri-
mul act oficios de atingere a nouei Diete
cu M. Sa, ear în a doua linie, pentru-că pro-
iectul este moderat. Și apoi este nevoie ca
prin adresă partidele aliate să se manifeste
puternic mai ales, că deși partidul liberal a
căzut, guvernul liberal stă însă neclintit la
putere. Spune că primirea adresei nu în-
semnează condamnarea basei 67-iste, ci
osândirea corupțiunii liberale (aplaude în
stânga).

Tisza István. În mijlocul unei atențiuni generale vorbește întâiu asupra situației, spunând că prin proiectul de adresă zăpăceala se mărește încă. Impută opoziției unite că nu a dat program precis de guvernare, dacă aspiră să cârmuiască țara. Zice că dacă în privința independenței statului — cum se scrie în proiectul de adresă — se înțelege nu uniunea personală, ci ca în marginile pactului dela 67 să se scoată în relief suveranitatea Ungariei, apoi e și el de acord cu Kossuth.

Înterupt fiind că de ce n'a lucrat deci pentru această independență, răspunde: «Am stat prea puțin la putere decât ca să fi putut face cât doriș. Sunt însă în coaliție membri cari au stat mai mult la putere: întrebați-i pe aceștia de ce n'am făcut-o ei?»

Față de cele ce a zis erî Kossuth, să peară adică sistemul d'acum, afirmă că el nu știe să fi inaugurat un nou sistem. La tot cazul e ciudat că acest sistem vor să-l doboare și bărbați politici cari ani de zile au servit acest sistem, fie sub Bánffy, fie sub Széll. Cel-ce se aliază cu Bánffy și acuză de corupție sistemul Tisza, își reduce, în fața opiniei publice, propria autoritate și valoare.

Constată, că proiectul de adresă nu se rostește în sens radical asupra afacerilor militare, ci cu moderațiune. *Acuză însă coaliția că nu se rostește asupra proiectului (Berzeviczy) de maghiarizare a învățământului elementar.* Ear la o întrerupere că și liberalii au abandonat acel proiect, declară că asta nu-i adevărat, ci *partidul liberal susține în întregime principiile cuprinse în acel proiect.*

(Ce zic la această Români «liberali» și Sași?)

Abordează pe larg chestia economică, vorbind aproape o oră tot despre însemnătatea ei și chipul, cum trebuie apucate interesele țării. Conchide pentru *uniunea vamală cu Austria.*

În tot decursul vorbirii lui, stânga extremă l'a întrerupt, așa că *presidentul Juszt* a trebuit mereu să sune clopoțelul, să admonizeze și chiar să îndrume la ordine pe mai mulți kossuthiști.

Porzgay a strigat între altele:

«Trebuie să ai răbdare de bou, pentru a asculta obrăznicile acestui prim-ministru»...

S'a și produs atunci așa scandal, că *presidentul* s'a simțit silit să suspende ședința.

Redeschizându-se peste 20 minute, a continuat tot *Tisza*, vorbind asupra chestiei economice și exprimându-și speranța, că pe 1 Martie anul viitor și majoritatea de astăzi va contribui ca uniunea vamală să mai fie prelungită, pe alți 10 ani, cu Austria.

Declară, că nu primește proiectul de adresă.

Urmează vorbirea dlui *Dr. T. Mihali*, pe care o dăm în altă parte a ziarului nostru.

Ședința s'a ridicat la orele 2¹/₂.

*
Budapesta, 6 Maiu.

După furtuna mare de erî, azi Dieta pare ca și vremea frumoasă după furtună. E senin adică pe coridoare, căci nici la 10¹/₄ nu e nimeni p'acolo. Numai galeriile sunt pline și azi.

În toate cercurile se comentează de altfel mult intoleranța de Sâmbătă a kossuthiștilor față de *Tisza* și mulți laudă pe *Iusth*, că a intervenit așa de energic pentru garantarea libertății cuvântului, în cât a amenințat, că-și dă demisia din *presidenție*, dacă cel-ce l'au ales îi îngreunează poziția. *Aceasta a spus-o Juszt în plina ședință, de pe fotoliul presidential.*

*

De altfel pe tabla vorbitorilor sunt înscrși, pe ziua de azi, 12 înși, 11 pentru ea, 1 contra proiectului de adresă al coaliției.

Nainte de ședință a venit între Români *bătrînul Madarász*, deputatul (kossuthist) dela 1848 și li-a zis:

«Am venit între voi, ca să primesc lumină dela voi despre voi». Români l'au primit cu respect.

*

Ședința se deschide la orele 10¹/₂. *Preșidează Juszt.* După obiceiurile formalității și după prezentarea mai multor rapoarte.

Babó Mihály vorbește în chestie personală. Spune, că *Tisza* l'a făcut erî mincinos, pentru că afirmase, că liberalii și-au retras proiectul lui *Berzeviczy*. Dovedește însă, cu ziarul *Dieta*, că într'adevăr, *Tisza* retrăsese acel proiect printr'o declarație făcută în plină ședință.

Tisza explică vorbele sale și citează un pasagiu din altă vorbire, în care spusese, că numai deocamdată retrăsese acel proiect, dar declarase, că le va aduce în sesiunea cea mai apropiată.

Hock. Dar pe alegeri li-ați retras!

Tisza. Nu s'a gândit atunci nimeni la alegeri!

Babó reflectează și provoacă șgomot.

Tisza luând din nou cuvântul recunoaște că da, unii dintre aderenții partidului liberal aveau oare-care rezerve și nedumeriri față de acel proiect. Crede însă, că acele nu erau întemeiate.

Russu Șirianu (întrerupând). Ba da, erau și sunt întemeiate. D'aceea îndeosebi Români din partidul liberal ar și trebui să părăsească partidul în urma declarației d-tale de erî.

Tisza. Dincontră: eu așa cred, că Români rebue să se alipească unui ori altui partid maghiar, ear nu să formeze partid naționalist separat aici în Dieta, demonstrând și astfel contra unității statului (șgomot și protestări pe băncile naționalităților).

Se intră în ordinea de zi.

Baronul Bánffy declară în numele partizanilor săi, că primește cu atâta mai osebit proiectul de adresă, cu cât el este în plăcută poziție de a putea constata că primind ideile cuprinse în proiect nu trebuie să renunțe la nimic din proqramul său politic, ca și kossuthiștii de pildă.

Atingând chestia proiectului privitor la instrucția primară, zice, că-i pare bine, că guvernul l'a retras, deoarece-ce el nu cuprinde toate acele idei, a căror realizare le crede necesare în interesul unității și maghiarizării statului (Români protestează energic). Zice, că Ungurii trebuie să năzuiască a face stat național din statul ungar...

Dr. Suciú. Dar atunci statul ungar nu va fi stat de drept!

Hodșa Milan. Ci stat condus d'o clasă privilegiată!

Bánffy. În toate țările din Europa tendința ce dominează este a naționaliza statul! Așa se face în Germania...

Dr. T. Mihali. Destul de rău, că se face așa!

Bánffy. Așa se face și în mica Românie, unde Ungurii sunt împedecați în dezvoltarea vieții lor naționale.

Russu-Șirianu. Nu-i adevărat! Nimeni nu prigonește acolo pe Unguri!

Hoch János. Ba da!

Dr. A. Vlad. Ba nu. Citește cum chiar în „Budapesti Hirnap“ Ungurii d'acolo au desmintit aceste neadevăruri.

Bánffy continuă a vorbi despre chestia armatei comune, care așa cum este azi, oferă naționalităților favoruri, și anume: instrucția se face în limba regimentului. E de părere, că pe viitor regimentele să fie alcătuite așa, ca Ungurii să formeze majoritatea, ca astfel la toate limbile de instrucție să fi cea maghiară, ca și astfel să promovăm maghiarizarea statului.

Dr. T. Mihali. Numai, că atunci să nici nu cereți bani și recruți.

Bánffy. Ear limba de comandă a regimentelor să fie negreșit cea maghiară.

Accentuează, că nației maghiare să i-se dea toate drepturile, dar naționalităților nimic. (Protestări șgomotoase între Români).

Dr. A. Vlad. Altfel vorbeai când pactai cu Sași.

Bánffy. Despre mine se poate zice că am pactat cu Sași, dar de crezut nu se poate aceasta.

Dr. Vlad. Ba ai pactat. S'o desmintă Sași dacă nu-i adevărat.

Bánffy. Ci adevărul este, că ei au pari partidul liberal, când am făcut legea despre maghiarizarea numelor comunelor.

Dr. Vlad intraseră însă când li-s'a pus vedere ajutorarea (congrua) bisericilor și școlilor. Asta nu a fost pactare?

Bánffy continuă a vorbi asupra maghiarizării pe toate cărările și cu toate mijloacele *Russu Șirianu.* Se pare că vrei să ajungi ministru president!

Bánffy. Ba nu. Dar dacă se va alcătui un guvern din sinul coaliției, îl voi sprijini. Cu a dișia însă ca să înabuze aspirațiile naționalităților. Termin sperând, că M. Sa nu se va toarce dinaintea celor cari îi vor prezenta proiectul de adresă, ci tron și națiune vor lu în înțelegere.

Se suspendă ședința.

ULTIME ȘTIRI.

— Știri prin telefon din Dieta. —

10 oare.

În mijlocul atențiunii generale *Dr. Stefan Pop* răfuește guvernele liberale de până acum; elie ca, că partidul liberal de azi e un proiect fals, nu stă pe principiile marilor *Deák* și *Eötvös*. Citează din scrierile acestora. Combate ordonanța lui *Hieronymi* și toate actele guvernelor liberale, în deosebi *Bánffy* și *Tisza*.

E ascultat cu mare atențiune din când în când întrerupt, iar coligiile lui români îl susțin față de atacurile întrerupătorilor.

12 oare.

Stefan Pop e întrerupt de *președinte*, care afirmă, că nici un partid nu urmărește lupta de rasă.

St. Pop: Vorbesc de politica lui *Bánffy*.

Stefan Pop termină vorbirea cu o oară cu un succes complet.

Pe culoarele dietei se susține, că *Tisza* își va aduce azi succesori în parlament din Viena.

Războiul ruso-japonez.

Din toate punctele de vedere e interesant să se știe ceva despre teatrul toarelor lupte navale, ce pot avea loc împrejurimile insulei *Formosa*.

Baza principală de operație pentru japonezi e *Macong* pe insulele pescarilor, cao cu admirabila-i poziție în partea de nord a *Formosei*, unde muntele maimuței din război încoace e un nou *Gibraltar* și superbul port din partea de miază-noapte a insulei *Fuchien*. Magazinul de cărbuni e pe insula *Liuchiu*. Sima cea bogată în șerpi, insulă, ce se află de grupa insulelor *Liuchiu*. Cel mai mare port e fără îndoială *Macong*, cel mai curios și curios port din lumea întreagă. Insula pescarilor foarte puțin se ridică deasupra suprafeței mării. Intrarea portului *Macong* e ce e drept foarte vastă, dar limbile de pământ, ce în formă de cerc se împletesc înaintea lui fac, ca marea să fie acolo niștită și îngreunează străbaterea în port unei flote dușmane, flota rusă are favorabilă, că-și poate alege din mai multe căi. Cel mai rău ar fi drumul *Fuchien*. Pe acest drum e greu a trece cu corabia, fiind că acolo marea e foarte mică, dovadă, că *Formosa* când-va era legată cu continentul. Pe apele vestice sunt foarte multe corăbii cari la fie-ce pas pot controla manevrele flotei ruse. De pe insulele pescarilor se poate vedea și insula *Formosa*. Unit zic, că

dar marinarul și cronicile chineze atestă aceasta. Pe mare din răsăritul Formosei poate vedea omul foarte departe. Aici ori cât de departe se pot depărta Rușii dela insulă. Curentul golfic al Aziei răsăritene, Curosovo, încă le dă mână de ajutor. Iuțea curentului e zilnic 60—70 kilometri. Curentul e așa de puternic, că pe vreme de vânt pasat nordostic și vapoarele mai mici, ce ar voi să ajungă din Anping la Chilung, sunt duse de curent până la țărnișă sudică ai Formosei. De aceea vapoarele canadane, cari merg din Hongcong la Iocoha-na, de mai multe ori își iau direcție ostică, trec prin urmare prin cavatul *Basi*. *Canalul e foarte viforos*. Din Martie până în Noembrie taifunul e foarte des. Mai mari sunt viforele vara, primăvara și toamna e mai slab taifunul.

Rușii nu vor putea înconjura sudul Formosei fără să fie observați de trejiți Japonezi, car în ce privește teatrul material al luptei n'au multe șanse favorabile.

— Știri prin poșta. —

Situația pe mare. Situația în marea chineză e foarte potrivită a produce din moment în moment o încordare tot mai mare. Știrile despre floatele beligeranților sunt tot mai puține. Unde se află acum Togo, nu știu nici măcar cercurile maritime din Japonia. Singurul punct pozitiv, din care s'ar putea trage o tactică pozitivă asupra tacticii Japonezilor este decretarea stărei de asediu în insula Formosa.

Dar totuși zăi nimeni numai crede, că Togo și-a așezat simburile flotei sale în apropierea Formozei; ba mai mult e de crezut, știrea că amiralul japonez stă cu marile sale cuirasate la Mosampho pe termen sud-ostic al Coreei, de unde nu numai, că ar domina drumul direct maritim prin strâmtoarea Coreei la Vladivostoc, ci ar putea apăra și coastele japoneze în contra vre-unui atac al Rușilor; afară de aceasta, în apropierea imediată a bazei sale natorale, el are, până în momentul decisiv, toate mijloacele de ajutorare, toate cele trebuincioase pentru flotă. De oare ce astel cum stau lucrurile, într-o luță maritimă, în care Togo ar trebui să arunce toată puterea maritimă a Japoniei, și o dată cu dominația mării să pună în joc și toate succesele obținute până acum pe termenul ost-asiatic și pe continent, — e ușor de înțeles, că el nu voește să se măsoare cu adversarul într-o mare luptă decisivă, de cât în cazul când n'ar putea-o ocoli; deocamdată el consideră ca cea mai importantă problemă a sa, ea să apere cu marile sale cuirasate legătura dintre armata din Mandșuria și Japonia.

Realizarea acestei misiuni defensive nu condiționează natural de loc o renunțare la o acțiune, ce ar avea de ținte împiedicarea și reunirea flotei lui Rojdestvensky cu a lui Nebogatof. Cu aceasta amiralul Togo l'ar fi însărcinat pe Kamimura, care se presupune, că se află cu o divizie de vase la nord-vest de insulele Natoena..

A treia escadră rusă trebuie că trece acum Singapore și astfel e depărtată numai cu 700 mile maritime de flota lui Rojdestvensky; distanța aceasta se poate face în trei zile..

Nu se știe nimic, ce ordine are Kamimura. Divizia de vase al acestui amiral constă din mai multe incrucișătoare cuirasate mari și răpezi, cărora nu le-ar putea ține piept vasele vechi și greoaie ale lui Nebogatof. Afară de aceasta, Kamimura mai dispune de un număr de torpiloare foarte rezezi și dacă ar fi să le sacrifice pe acestea aruncându-le în contra escadrei lui Nebogatof, atunci ar putea produce o mare incurcătură.

De altă parte, nu e exclus, că incrucișătoarele detașate spre sud de către Rojdestvensky, să atace pe Kamimura și acesta să cază astfel între două focuri.

Din toate ce s'a putut observa dela apariția flotei lui Rojdestvensky, în marea sud chineză, rezultă fără îndoială, că forțele materiale și morale ale Rușilor trebuie prețuite mai sus, ca după Port-Arthur, apoi că escadra baltice dispune de un serviciu de informații, cum rușii n'au mai avut până acum pe apă și pe uscat..

Atitudinea lui Togo dovedește, că într-o luptă principală Japonezii nu sunt siguri de vic-

torie. Dacă el s'ar fi simțit superior Rușilor i ar fi luat repede pe aceștia în marea sud-chineză, având mai cu seamă în vedere paguba grea, ce o suferă comerțul japonez..

NOUȚĂȚI.

ARAD, 8 Maiu 1905.

— Prânz la curtea episcopală. Dumineca P. Sa Ep. nostru a dat un festiv prânz în onoarea membrilor sinodali. Au luat parte P. Cuvioșii Lor vicarul Vasile Mangra, archimandritul Aug. Hamsea, protosincelul Roman Romu Giorogar, d-nii Nicolae Oncu, Nicolae Roxin, Gherasim Serb, Vasile Goldiș, Voicu Hamsea, Traian Putici, Ioan Georgea, Petru Serb, Dionisie Stoica, Ilie Moga, George Popovici, Emanuil Ungurean, Petru Truția, Andrei Horvath, George Feier, Aurel Petrovici.

— Francisc Iosif și Victor Emanuel. Ziurul prusian „Journal“ a răspândit știrea, că regele Francisc Iosif va vizita pe regele italian la Roma. La întrevvederea dela Veneția a lui Goluhovski și Tittoni s'au hotărât și amănuntele acestor vizite. Regele nostru va fi însoțit la Veneția de ministrul Goluhovski și Pitreich. Papa încă e învoit la această vizită.

— Concertul elevilor școlii române din Șega. Suntem informați, că musica instrumentală a elevilor școlii române din Șega (Arad) va concerta zilnic pe timpul sesiunii sinodului eparchial în superba grădină a hotelului „Palatin“ a dlui I. Pașca cu program variat de doine, hore și marșuri naționale.

— Lunia morților. Ziua durerioaselor aduceri aminte... Gândul îți zboară în trecut, caută să intruchipeze fisionomie, figura, tot a persoanelor perdute, răpite de moartea crudă... Pileuri curg inimile întristate spre cimitere, unde caută consolare în misticele, mișcătoarele cântări ale bisericii.

Azi dimpreună cu preoți în odăjdii familii, singuratici se roagă pentru desrobirea sufletelor rudelor, prietenilor, cunoscuților.

— Mulțămită. Toți acei stimați domni, cari din incidentul alegerii, denumirii și instalării mele de protopresbiter al Șiriei m'au distins cu cordiale felicitări, primiască profunda mea mulțămită. Șiria la 20 April (3 Maiu) 1905. Mihail Lucaș, protoprezbiter rom.-ort.

— Avansări militare. Numărul dela 30 Aprilie al foaiei militare publice avansările de Maiu în armata comună.

Aflăm și urinătoarele nume românești: Majorii Ioan Lilescu din reg. 65 de inf. și Mih. Seracin din reg. nr. 4 de inf. au fost avansați la gradul de locotenent colonel. Căpitanul cl. I. Ioan Boeriu din reg. nr. 68 a fost numit maior la reg. nr. 76 de inf. — Căpitanul cl. II. Victor Rus din reg. nr. 5 de inf. a fost avansat căpitan de cl. I — Locot Dem. Turcan din reg. nr. 85 a fost numit căpitan cl. II. Locotenenti: Sublocotenentii Simeon Precupu (32), Ios. Baltezan supranumărat în reg. 50 pedagog, și corepetitor la școala reală inf. din Kismarton (Eisenstadt), Aurel Popianu (43), Emil de Herbay (33) și Adrian Miculescu din reg. 59, totodată transferat la 50. — Sublocotenent: Aspiranții de oțter Petru Călișiu (60), Aurelian Georgescu (64), Eugen Hatos (38), Vasile Bujor (9), George Ciat (51). — Sublocotenentul Emil Cheșian dela depoul de armăsari împărătești din Alta Regală a fost avansat la gradul de locotenent. — Preotul militar gr.-or. cl. I. Pavel Boldea din Viena a fost numit protopop militar gr.-or. Preotul militar cl. II. Terențiu Bugariu, din Timișoara a fost înaintat în cl. I. car dl Dr. Virgil Cioban, profesor la seminarul din Sibiu, a fost numit preot militar cl. II. la Sibiu. — Locotenentul-auditor Sebastian Brândușa din Cașovia înaintat la gradul de căpitan. Transferați: Căpitanul Cornel Cosgaria dela reg. 55 la 43 de inf. și căp. Nicol. Lugoșan dela corps-art. reg. nr. 5 la corps-art. nr. 12 și sublocotenentul de comptabilitate Emanuel Florea dela reg. 29 la 64 de inf. — Locotenentul Toma Manciu din reg. 81 de infanterie a primit dela ministerul de războiu decret de laudă. — Sublocotenentul în rezervă Silviu Suciu dela reg. 78 inf. i-s'a adimis cererea de a eși din armată.

— Moștenirea reginei Natalia. Toată averea nefericitului rege Alexandru o moștenește mamă-sa, regina Natalia. Averea e considerabilă, fiind-că Obrenovicii au avut numai în Balgrad mai multe case mari, apoi au moșii întinse. Mobilierul, aranjamentul din conac încă face multe parale.

Toate acestea se vor licita la Viena.

— Logodnă. Cu deosebită plăcere aflăm, că distinsul nostru tinăr Dr. Vasile Meruțiu, asistent la universitatea din București și secretar al comisiei române petrolifere s'a fidațat cu gentila d-șoră Tulia fca fruntașului luptător național Dr. Vasile Lucaciu.

Multe sincere felicitări!

— Conservatorul serie: 50 transilvănence au sosit în excursie în Capitala noastră.

Excursionistele sunt eleve din clasele superioare ale Institutului român de fete din Sibiu. Acum vin din Curtea-de-Argeș, unde au văzut mânăstirea lui Negru-Vodă și celelalte curiozități. În București vor sta 3 zile, iar Vineri vor pleca la Sinaia și Predeal.

Ministrul de culte, dl Mihail Vlădescu, informat de sosirea excursionistelor, a avut buna voință să dea ordin a se pune la dispoziția elevelor internatul dela Icoană, cât timp vor sta în București și sanatoriul din Predeal, pe cât timp vor vizita Predealul, Sinaia și celelalte localități.

— Fidațare. George I. Trifan s'a fidațat cu d-șoara Elena Grindean.

Felicitările noastre.

— Scrisoarea aruncată. În capitala noastră s'a întâmplat un caz hazliu. Un detectiv a observat pe stradă o doamnă, cum a aruncat din mână o scrisoare, după ce a rupt-o în bucași. Detectivul a luat bucățelele. Într-o casenea le-a pus laolaltă și a scos câteva propoziții din ele. Era scris:

„Doamnă. După prânz între 3—4 oare. Sper, că în momentul ultim nu te vei îngrozi. Un moment e de ajuns. Nu te speria. Nu va curge mult sânge. Te vei mântui de alăta chin...“

Detectivul numai decât a făcut arătare la poliție și împreună cu alți detectivi a aflat curînd pe doamna respectivă. La 3 ore 4 detectivi urmăreau pe doamna. Ea era foarte agitată. Pe bulevard a intrat într-o curte. Detectivii au urmărit-o. Doamna s'a urcat în catul al doilea, a intrat într-o locuință. Detectivii s'au urcat după ea, dar când au ajuns la ușă au auzit un strigăt pătrunzător. S'au îngrozit crezând, că au ajuns prea tîrziu să împedece omorul. Când au intrat însă au văzut pe doamna șezând pe un scaun, ear un doctor lângă ea — îi trăsese o măsă.

— Miliardarii anticității. Gazeta franceză „Gaulois“ înșiră numele miliardarilor din vechime, ca dovadă că și pe vremea aceea erau oameni putrezi de bogăți. Primul e regele Solomon cu 20 miliarde. Dela tata-său a căpătat 10 miliarde. Alexandru Machedon după expediția cunoscută s'a întors acasă cu 4 miliarde. Ptolomeu Philadelphus a avut 6 miliarde. Împăratul a dăruit mamei pentru zidirea formelor 50 miliarde. Lucullus cel vestit după prânzurile și bețiile cele aranja, să fi avut 3 miliarde. De jurat să jure pe adevărul celor spuse „Gaulois“.

— Războiul de țigani. În apropierea unui oraș din Galiția tăbăriseră vre-o 40 de căruțe țigănești cu toată oastea țigănească. S'au pus să-și aleagă vovod. Nu s'au putut însă înțelege din cauza unei țigance frumoase. Bătălia de pace a fost frînt de către țigănci, după ele au intrat în foc țiganii și din toată bătaia a rămas un țigan mort și vre-o zece răniți. După bătaia s'au luat însă cu graba la fugă, pentru-că știu, că de regulă au de lucru cu geandarmii.

— Cel mai mare pod din lume. La Canada se face un pod peste strâmtoarea Canso, care desparte insula Capul Breton de continentul Scoției-Nol. Peste acest pod va trece un drum de fier spre Sidney. Va fi lung de 1330 metri și bolta de căpetenie va avea o deschizătură de 550 metri. Pentru facerea lui se vor întrebuința 35 000 tone de oțel și va costa 25 milioane. Va fi înalt de 45 metri 75 cm. deasupra nivelului apei în creștere. Acesta este podul cel mai mare din lume.

— Nicolau Șielovan inginer diplomat și-a deschis cancelarie tehnică în Oravița.

— Promoțiune. Dl George Ciuhandu, care de curînd a prestat cu succes ultimul rigoros (din Greșală am anunțat acel examen drept promoțiune N. R) la facultatea teologică din Cer-

nău a fost promovat Sâmbătă cu obicinuita solemnitate, doctor în sf. teologie.

— **Necroloage.** Subscriși în numele lor și al tuturor consăngenilor anunță cu inima frântă de durere trecerea la cele eterne a iubitului soț, tată, soț, bunic *Nicolau Fabian*, învățător în penziune întâmplată la 30 April st. n. în noaptea în ceasul invierii Domnului și Dumnezeuului și Mântuitorului Nostru Isus Christos, — în anul al 69-lea al laborioasei sale vieți și al 44-lea al fericitei sale căsătorii după un îndelungat moribund suferit cu rezignație și paciinta adevărat creștinească și împărțit fiind cu sântele Sacramente ale moribunzilor. Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor înmormânta în 2 Mai la 2 ore după amiază în cimetierul gr.-cat. din Bârsana după rito bisericești gr.-cat. Fie-I țărina ușoară și memoria binecuvântată! *Bârsana*, la 30 April 1905. *Marta Fabian*, născ. *Giobali*, ca soția. *Maria Fabian*, m. *Stoica*, profesoara, *Ana Fabian*, profesoara, *Dr. Petru Fabian*, profesor de S. teologie, *Nicolau Fabian*, profesor gimnazial, *Marta Fabian* m. *Jepure* profesoara, *Elena Fabian*, profesoara ca fiu și fiice, *Petru Stoica* director de banca, *Ioan Jepure*, profesor gimnazial, *Aurelia Fabian*, născ. *Gavra*, ca gineri, și nora, *Ioan Moldovan*, *Silvia Stoica*, *Emiliu Stoica*, *Ionel Jepure*, *Georgin Jepure*, *Aurita Fabian*, ca nepoți, și nepoate.

— Cu adâncă durere aducem la cunoștința tuturor rudeniilor, pretinilor și cunoscuților, că neuitata și iubita noastră mamă, soră și bunică văd. *Sofia Cothisel n. Dandea*, în al 69-lea an al etății, după un moribund și greu, fiind împărțită cu sfințele taine, s'a mutat din această viață. Joi în 4 Maiu a. c. la orele 2 dimineața. Rămășițele scumpei defuncte se vor așeza spre odihna veșnică — după rito orientat — Sâmbătă în 6 Maiu a. c. la ora 1 d. a. în cimetierul familiar. *Certege*, 4 Maiu st. n. 1905. Vecinica fie amintirea ei! *Constantin*, *Nicolae*, *Ana*, și *Sofia* fi și fiice. *Avisalon*, *Amos*, și *Luțica* frați și soră. *Iosif Comboș*, *Dr. Zosim Chirtop*, *Iuliana n. Narița*, *Maria n. Anca*, gineri și nurori. *Ulpiu*, *Victoric*, *Constanța*, *Nicodim*, *Veturia*, *Ana*, *Valeria*, *Nicolau* și *Zosim* nepoți și nepoate.

Primiască întristată familie sincerile noastre condolențe!

— **Invitare.** Corul Sf. Bisericii gr.-ort. rom. din Buteni arangiază Duminecă, în 1/14 Maiu 1905, în sala mare a hotelului „Coroana“ Concert împreună cu teatru și dans, la care vă invită cu toată onoarea comitetul arangiator. Venitul este destinat pentru „Fondul de ajutorare al elevilor săraci și lipsiți dela școlile elementare confesionale gr. ort. române din Buteni“.

— **Viață lungă.** Acum câte-va zile am anunțat, că la Oporto, în Portugalia, trăiește o bătrână, *Maria Candida*, în vîrsta de 115 ani.

Se credea, că această femeie e cea mai bătrână din lume. Acum o știre ne vine din jud. Tulcea, că pe acolo a murit femeia *Ana Gavrilov* în etate de 126 de ani.

— **Moartea unui milionar român.** Marele milionar român din Chișinău *Camuschi*, a murit. El lasă o mare avere în număr și proprietăți.

În România defunctul avea moșia *Mitoc* (Dorohoi).

Prin modul cum e făcut testamentul defunctului, se crede — de către persoane competente, că Statul român va lua în stăpânire moșia *Mitoc*.

— **Producția petrolului.** Producția mondială de petrol a fost în anul 1904 de 28.577.900 tone. America a avut o producție de 15.000.000 tone. Rusia de 10.000.000, Sumatra, Iava și Borneo de 1.000.000, Galiția de 827.100. România de 496.700, India de 404.000, iar alte țări de 250.000 tone

Față cu producția anului 1903 în sumă totală de 25.380.500 tone în 1904, constatăm o creștere globală de 3.197.400 tone.

— **Vesuvul activ.** De câteva zile s'a mîniat rău *Vezuvul*; varsă foc de năcaz. Fum dens, negru acopere ziua întreg muntele, iar noaptea în colonne violete, roșietice eșe din crater lava, așa că de vr'o două săptămâni numai e posibil a te apropia de crater. Stația observatorului spune, că situația e critică.

— **Antichități, obiecte de artă.** S'au început vii cumpărături în prăvălia de antichități și obiecte de artă a firmei budapestane *Pick Mór* din *Weitzer János* uteza 2. Încă două zile va mai fi deschisă prăvălia. Circulația e atât de mare că se crede, că foarte puține obiecte se vor mai întoarce la Budapesta.

Justiție.

Arad, 8 Maiu

§ **Fundația Trandafir.** Acum patruzeci de ani un neguțator de fel din Ardeal *Ioan Trandafir*, neguțator situat în Neoplanta a lăsat pentru tinerii de religia gr. or. o moșie de 500 holde, ear administrarea averei a încredințat-o patriarhului sîrbesc din *Carloviț*. În anul 1868 biserica română gr. or. s'a separat de cea sîrbească ierarhicește. Biserica sîrbă a rămas sub jurisdicția patriarhului din *Carloviț*, ear cea română și-a căpătat șef în mitropolitul din *Sibiu*, ear pentru stabilirea împărțirii averii prin art IX din 1868 s'a declarat drept for competent tribunalul reg. din *Budapesta*. Mitropolitul nostru a cerut deci partea cuvenită din fundația *Trandafir*. Ministrul instrucției publice înzadar a cercat să împace cele două biserici. Lucrul a ajuns la proces.

Zilele trecute și-a avut procesul ultima fasă, căci deja la început tribunalul a aflat dreaptă pretensiunea Românilor, ear tabla numai intr'atata a schimbat decizia tribunalului, că a spus, că fundația e „școlară“ și nu „bisericească“, apoi Curia la timpul său a aprobat sentința tablei.

Comitetul congresului sîrbesc a cerut nulificarea, deoarece ce el ar fi fost preterat. Datribunalul budapestan zilele trecute a adus sentință în favorul Românilor.

ECONOMIE.

Arad, 8 Maiu

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

— Cota oficială pe ziua de 6 Maiu. —

Incheierea la 12 ore:

Grâu pe Maiu (100 cigr.)	18 82—18 84
Cucuruz pe Maiu	14 04—14 08
Cucuruz pe Iulie	14 46—14 48
Grâu pe Octombrie	17 34—17 30
Secară pe Octombrie	14 00—14 02
Orz pe Octombrie	12 14—12 16

Incheierea la 5 ore:

Grâu pe Maiu 1905	18 84—18 86
Cucuruz pe Maiu	15 02—15 04
Cucuruz pe Iulie	14 54—14 56
Grâu pe Octombrie	17 34—17 36
Secară pe „	14 04—14 06
Ovas pe Octombrie	12 14—12 16
Cucuruz 1906 pe Oct.	11 80—11 82

Piața din Arad.

S'au vîndut:	(100 klg.)
280—300 mîși metriche grâu cor.	16 20—16 60
180—200 „ „ cucuruz „	15 20—15 40
Semnare nominală: secară:	14 20—14 40
„ „ orz:	14 40—14 60
„ „ ovas:	13 60—13 80

Piața din Aradul-nou.

S'au vîndut:	
400—500 mîși metriche grâu cor.	8 50—8 60
300—400 „ „ cucuruz „	7 50—7 60
Semnare nominală: secară	7 30—7 40
„ „ orz:	7 20—7 30
„ „ ovas:	6 90—7 00

Bursa de bucate din Timișoara.

Grâu: 79—100 klg.	Cor.	17 00—17 10
„ 80— „ „	„	17 10—17 20
Secară: 100 „	„	13 90—14 00
Orz: „	„	13 90—14 —
Ovas mercantil 100 klg.	„	13 70—13 80
„ cernut „	„	13 50—13 60
Cucuruz vechiu „	„	15 15—15 20
„ nou „	„	15 15—15 20

Tirgul de porci din Kôhanya.

— 6 Maiu. —

De prima calitate ungară: Bătrîni grei părăchea în greutate peste 400 chlg. 130—131 fil.; bătrîni mijlocii, părăchea în greutate 300—400 chlg. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 chlg. 139—141 fil.; Calitate sîrbească: grei, părăchea peste 200 klg. 139—141 fil.; mijlocii părăchea 240—260 chlg. greutate 138—139 fil. Ușori până la 240 kgr. 138—139 fil.

POSTA ADMINISTRATIEI.

Abonentul 1234. Să poate procura la ziarul „Voia Națională“. București. Prețul e 5 Lei plus porto.

I. G. Abonamentul e achitat până la 1 August 1905.

Ioan Kozsok Adakaleh. Abonamentul e achitat până la 4 Iulie 1905.

MUSTANGERUL NEGRU.

— ROMAN SENAȘIONAL —

De

34

MAYNE-REID și F. WHITTAKER.

(Urmare.)

Ochii lui Coadă de Tigru străluceau ca două cărbuni aprinși, cu o lumină roșie și spăimîntătoare, pe când examina plăpînda osatură a omului, care cuteza să-l vorbească astfel în mijlocul războinicilor săi.

— Cine ești d-ta, pentru a mă ispiti în privința acestui prizonier? mărai el

Wash roși puțin și ochii săi aruncară un fulger de mânie, dar se stăpîni.

Făcu numai un semn uriașului intendent, care înaintă lângă el și luă cuvîntul.

Vocea sa adîncă, asemenea mormăitului unui urs, păru, că are efect asupra șefului, căruia îi zicea:

— Ascultă, șefule! Tu ai venit în lagărul nostru ca prieten și noi te am primit și tractat ca pe un om cinstit, nu-i așa? Spune mi contractul, dacă îndrăznești?

Coadă de Tigru îl privi desprețuitor.

— Nu, răspunse el. Eu vream whisky și pulbere, multă, multă. Nu mi-s'a dat decât o pătură proastă și puțin tutun.

— Ți-am dat, ce ne era cu puțință, zise Strother. N'avem whisky de pierdut. Și cu atît mai puțin pulbere. Și la aceste daruri cum ai răspuns? Ai răpit pe tinărul meu stăpîn, cel mai bun băiat din Texas și ai speriat toată familia sa, care se temeă că l'ai ucis. Ce-ai de răspuns la asta?

Șeful zimbi batjocuros.

— Unde-i prizonierul tău? întrebă deodată Carrol.

Ochii seminolului străluceau încă odată. Dar nu răspunse nimic.

Se credea în siguranță în mijlocul lagărului și a războinicilor săi, și nu părea a înțelege pînă unde putea merge curajul acestor fețe palide.

După câteva secunde de gîndire, zimbi cu obrăznicie și zise întorcîndu-se într'altă parte:

— Vreau mult whisky și multă pulbere, ear în schimb vi-l voi înapoia.

Wash Carrol făcu un semn repede tovarășului său, și, o secundă în urmă, mîna grea a acestuia se lăsa pe umărul șefului, apoi trecea la lungul său păr, unde dispărea. În acelaș timp șeful cădea în genunchi la picioarele lor, ca un copil, și fără a fi scos un strigăt. Numai că roșul feței sale devenise vînat, ear corpul întreg dela cap pînă la picioare îl tremura de frică.

Căci țeaua rece a unui revolver îl apăsa tîmpla dreaptă, ear Wash, cu vocea sa cea mai liniștită îi zicea:

— Căne de Pie-le-Roșie, de vei chiama în ajutor, creerii tăi însîngerate vor stropi femeile tale! Unde-i tinărul șef?

XVI.

Regulatorii.

Chiar în ziua, în care colonelul și amicii săi năvăliau în satul Seminoliilor, o ceată de bărbați înarmați ridicau tabăra din prerie dela o depărtare de mulți kilometri spre Sud-Est dela Cross-Timbers. Dar cel ce ar fi observat urmele trecerii lor, de câteva zile încoace, ar fi recunoscut fără greutate, că acești bărbați se îndreptau tocmă spre nemărginita câmpie cunoscută sub acest nume.

Bărbații și caii acestei trupe erau de o potrivă de tari și de viguroși și de sigur foarte bine conformați pentru viața lor atît de obositoare și variată, în mijlocul marilor bîrăgane. Căii erau toți curci și un cunosător ar fi recunoscut, că erau amestecul mustangului sau calului sălbatic din Texas: mic, mlădios și vioiu, cu puternicul cal, al Statelor-Unite, cu ciolanele mari, amestec, care n'are seamăn în nici o parte a lumii, în nici o rasă, ca un cal de vîntătoare sau de cavalerie ușoară. Cu corpul durduliu, membrele sănătoase și elegante, viguroși și plini de foc și de trînicie, acești cai curci din Texas se știe, că sunt în stare de a percurge câte o sută cinci-zeci kilometri pe zi, în curs de o săptămână întreagă, hrînindu-se numai cu iarba bîrăganelor.

(Va urma.)

Redactor responsabil: Sever Boeu.

Editor-proprietar: George Nichiu.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

		1905	
		9 Aprilie	16 Aprilie
ACTIV			
12369	{ 70066369 Reserva metalică Aur. 45538625 29646000 " trate Aur. 19319000	64760785	64857625
85198	Argint și diverse monete	4142396	4166024
08278	Portofoliu Român și Străin	39417302	36647534
25082	{ *) Impr. contra ef. publice 6395900 " " " " în cont curent 11369967	17221016	17765867
99897	Fonduri publice	11999953	11999953
23322	Efectele fondului de rezervă	14388711	14386711
32546	" " " amortisarea imob. și material	1708306	1708306
69484	Imobili	5668046	5669837
68654	Mobilier și Mașini de Imprimerie	575241	575241
32640	Cheltuieli de Administrațiune	453271	542043
88554	Deposite libere	82413730	82839430
—	Compturi curinți	18477712	20423159
52322	Compturi de valori	16844407	17156941
98346		278070876	278738671
PASIV			
000000	Capital	12000000	12000000
210165	Fondul de rezervă	19548627	19548667
740900	Fondul amortisării imobilelor și material	2923784	2923784
948090	Bilete de Bancă în circulațiune	160573000	160764630
330434	Dobânzi și beneficii diverse	611735	662160
788554	Deposite de retras	82413730	82839430
480203	Compturi curinți	—	—
98346		278070876	278738671

Scomptul 5%,
*) Dobânda 6%

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrassy-tér 3.

Telefon 386.

Telefon 386.

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal, în diferite instrumente, în ferărit pentru mobili și edificii, cuptoare de fer de Nadrág și Meiding de primul rang Mașine (sparher) pentru bucătării de Olanda elegante, specialități pentru economia de casă, dulapuri pentru gheață.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânători: Mopopol de vânzare a coaselor de oțel Barabás Béla și a pompelor de stropit contra nenorosporei pe lângă o garanță de 10 ani, Instrumente de verit etc.

Foarfece engleze, Solingene veritabile, penținuri și briciuri.

Deposit exclusiv „AHOI“

Pe seama ținuturilor sud-ungare unicul deposit al lustrului de argint: VENUS pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuează pentru prețurile ieftine de zi.

INSTITUTUL LUI LÖWY

tru împrumut de SACI și strae

mandă marele magazin de saci și strae bune în or-ce mărime. Ciu prompt și conștientios. - - - Prețuri foarte ieftine.

el mai bun loc pentru saci și strae bune!

ARTOFI PRIMA cu vagonul pentru culna și sămanat.

Löwy Zsigmond

— Temesvár gyárvaros, Fő-utca 33. sz. —

Rog

== Încercați și vă veți convinge! ==

ă binevoiasă fie cine a se convinge ce convenabil poate să-și procure de la mine articole de aur, obiecte ornamentice de argint, juvaeruri moderne, precum și oroloage de buzunar foarte fine. Prețurile-s ieftine. Asortimentul mare.

Cu stimă:
GELLER I.
— Arad, Andrassy-tér 14. —

POMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pompei se scurge vinul până la cel din urmă strop, ear sâmburul de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de cât, prin asta pompa nu se strică și nici vinul nu se poate strica. P-ntru funcționarea pompei se dă o garanță pe 3 ani (reparație gratuită).

PUMPE DE FOC

253

cu ventiluri rotunde. Pentru comune foarte potrivite, de oare ce a întrebuintarea de apă nesipoasă ori murdară nu abzie serviciul Pentru funcționarea regulată a mașinei se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurube potrivite unitare și țevi de cânepă din launtru captușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fântâni cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pompe reg. ung. priv.

Arad, Rákóczy-utca 27.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Prima Societate de Credit Funciar Român din București.

LISTA

De scrisurile funciare 4 % și 5 % eșite la tragerea 12-a și a 47-a făcută în ziua de 9/22 Aprilie 1905. — Aceste scrisuri eșite la sorti cu cuponul de 1 Ianuarie 1906 și se vor plăti al pari (sută în sută) la Casa Societății cu începere dela 1 Iulie 1906.

4 %			5 %											
5000	1000	100	5000			1000								
405	300	26	402	2388	3236	4499	9843	20002	26263	32212	3024	15821	30776	96718
407	310	36	412	2398	3246	6205	9853	20012	26273	32222	3034	15831	30786	96728
415	320	46	442	2602	3276	6215	9863	20022	26283	32232	3054	15841	30796	96748
417	330	56	452	2610	3296	6225	9873	20042	26293	32242	3064	15851	35618	96758
425	340	66	472	2612	3914	6235	9893	20062	26400	32262	3084	15861	36400	96768
427	350		482	2620	3924	6245	13601	20072	26410	32292	3094	15871	36410	96788
435	360		1309	2640	3934	6255	13611	20082	26420	34135	3607	15881	36420	95798
437	380		1319	2642	3944	6265	13621	20092	26430	34175	3617	15891	36430	
447	390		1329	2650	3964	6275	13631	23509	26440	34185	3637	21205	36440	
467	803		1339	2660	3974	6285	13641	23519	26460	34195	3647	21215	36450	
477	823		1349	2670	3984	6295	13651	23529	26470	39814	3657	21235	36460	
487	833		1359	2672	3994	8517	13661	23539	26480	39824	3677	21245	36470	
497	843		1369	2680	4009	8527	13671	23549	27118	39834	3687	21255	36480	
4504	853		1389	2682	4029	8537	13681	23559	27128	39844	3697	21275	36490	
4514	863		1399	2692	4039	8547	13691	23569	27138	39854	8405	21285	84603	
4524	873		1903	2705	4049	8557	19601	23579	27148	39864	8415	21295	84613	
4534	883		1913	2715	4059	8567	19611	23599	27158	40908	8465	21409	84653	
4544	3008		1933	2725	4089	8577	19621	23819	27168	40918	8475	21419	84653	
4554	3018		1953	2745	4300	8587	19631	23829	27178	40928	8485	21439	84663	
4564	3028		1963	2755	4310	8597	19661	23859	27188	40938	8495	21449	84673	
4574	3038		1973	2765	4320	9009	19671	23869	27198	40948	8506	21459	84683	
4584	3048		1983	2775	4350	9019	19681	23879	29002	40958	8596	21469	84693	
4594			1993	2785	4370	9029	19809	23889	29012	43305	9605	21479	85709	
			2101	2920	4380	9039	19819	23899	29032	43315	9635	21489	85719	
			2308	2930	4390	9049	19829	26203	29042	43325	9645	21499	85729	
			2328	2940	4409	9099	19849	26213	29052	43335	9665	30716	85749	
			2348	2950	4429	9803	19859	26223	29062	43345	9675	30726	85779	
			2358	2980	4449	9813	19869	26233	29072	43365	9695	30746	85789	
			2368	2990	4459	9823	19889	26243	29082	43375	15801	30756	85799	
			2378	3226	4489	9833	19899	26253	29092	43385	15811	30766	96708	
										43395				

Consiliul de administrație: Membri: I. Calinderu, D. V. Polizu-Micșunești, Ștefan D. Greceanu, Anton Carp, A. Cuzino, Pășcanu, I. Pilat, D. Protopopescu. **Director:** D. A. Sturdza. **Șeful Serv. Comptabilității:** I. C. Constantinescu. **Fund. delegați la tragere:** P. Ștefănescu, N. Dumitrescu, I. Niculescu. **Asistenți:** S. Finkelstein (Cassa Marmorosch Blank), Em. M. (Cassa Eftimiu & Co.), A. B. Haim, (Isac M. Levy S-sori).

Compactor român în Arad.

Subscrișul îmi iau voie a aluce la cunoștința o or. public român, că relntors din străinătate m'am stabilit în Arad str. Weitzer János Nr. 7, unde mi-am deschis un

Atelier de compactorie modernă,

arangiat cu mașinele cele mai nouă și mai perfecționate, sunt în placuta poziție a efectui ori ce lucrări atingătoare de această branșă dela cele mai simple până la cele mai fine legături de lux. Asemenea pentru legături protocoale p. cancelarie, cărți bisericești, cărți de rugăciuni pentru preș. onorații domni preoți, în tomul singurate ori în vertit de orice mărime, pe lângă asigurarea unui serviciu solid, prompt și ieftin.

In speranța. că onor. public român îmi va oferi binevoitorul concurs, rămân

Cu distincă stima
Iustin Ardelean,
compactor.

Igaz Sándor

ciasornicar și giuvăerģiu.

ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatru'ul vechiu.

Aur și argint călcat cumpără p. prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint

Bijuterii, oroloage, aur călcat

și requisite de argint, seduli de amănetaie cumpără pentru prețurile cele mai mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvăerģiu

ARAD, Strada Bisericii
(Pat. tul minoritilor.)

Isverul cel mai estin de cumpărare de bijuterii și oroloage.

GORON GYÖR

Văpsitor de odăi și colorator
ARAD, BOCSKAI-TÉR 3. S.

Cu prețuri moderate efectue
văpsiri de odăi, colorări
și tapiserii de
dela cele mai simple până la cele m
poase.

Bogat asortiment de tapete din
străinătate și tapiserii pentru
Comande din locși din provincie
tuesc conștiețios.

Cu stimă

Goron Gy
văpsitor și colorator
ARAD, BOCSKAI-TÉR 3.

DOCTORUL ALEX. M.

specialist în medicina internă
consultă zilnic dela 8—12 și
și dela 3—6 p. m.

BAILE HERCUL
(HERCULESFURDÓ)